

Høring om NOU 14, 2016, Mer å hente.

Bedre læring for elever med stort læringspotensial

Utvalget har gjort en god jobb med å skaffe til veie bakgrunnskunnskap om målgruppa, elever med stort læringspotensial, samt vist til praksis i andre land, bl.a Danmark som er en del av vår felles nordiske kultur.

Det som er synd, er at elevene som er beskrevet, er utelukkende elever som har et stort teoretisk lærings og refleksjonspotensial, mens elever med et tilsvarende stort motorisk læringspotensial er bare nevnt fragmentarisk og ikke viet tilstrekkelig plass. Det hadde vært ønskelig at denne elevgruppens spesielle behov for tilrettelegging også ble beskrevet og drøftet. Et annet moment som høringen aktualiserer jf kap 1.2, men ikke drøfter konkret, er en stigmatisering av elevgrupper eller enkeltelever som følge av en organisert differensiering av undervisningssituasjonen.

Faren for at elevgrupper kan bli satt opp mot hverandre er absolutt tilstede, siden ressursituasjonen i utdanningssektoren er underfinansiert i forhold til behovet. Det vil være naivt å tro at en prioritering av kognitivt høyt presterende elever på bekostning av elever med et svakere kognitivt fotavtrykk, ikke vil vekke reaksjoner og debatt, og at det vil være en debatt preget av sterke tidevannsfølelser. En slik situasjon kan lett føre til steile fronter også innad i skolesamfunnet, ikke bare hos aktørene som er brukere av opplæringstilbudet.

Opplæringslovens § 1-3 gir alle elever en rett til en gruppeorientert, tilpasset opplæring som skal ivareta også elever med et spesielt talent, uavhengig av om det talentet er teoretisk eller motorisk orientert.

Mandatet i høringen er å gi produktive og realiserbare tiltak for å tilby undervisningstilbud for høyt presterende elever innenfor et ordinært opplæringstilbud basert på forskning, nasjonalt og internasjonalt.

Utvalget klarer å gi en troverdig framstilling av tiltak som kan virke positivt og gjøre undervisningssituasjonen for denne elevgruppen mer relevant og faglig utviklende.

I forhold til utvalgets systematisering av forhold som påvirker effekten av arbeidet med å realisere målet, et fremragende læringsmiljø jf. kap. 1.4 s. 10, har de lagt disse forholdene inn i tre hovedgrupper. *Rammebetingelser; kunnskap, forskning og erfaring; kompetanse og undervisningspraksis*, som til sammen utgjør, rammeverk og innhold, for å nå målsetningen om et læringsmiljø som motiverer og stimulerer alle elever til å lære basert på undervisning av *høy kvalitet, tilpasset opplæring og høye ambisjoner*.

Rammebetingelser; her foreslår utvalget en presisering av opplæringslovens §1-3 om en tydeliggjøring av at bestemmelsen også skal gjelde elever med stort læringspotensial. Dette er ikke nødvendig etter vår oppfatning siden loven inneholder en generell rett som alle elever har, uten hensyn til kognitive ferdigheter. En understrekning av at elever med stort læringspotensial nevnes særskilt, kan gi inntrykk av at dette er særdeles verdifulle og viktige elever som skal tilgodeses på bekostning av de andre elevene. En slik poengtering vil ikke tjene denne gruppen av elever, ei heller det verdisynet som opplæringsloven skal signalisere, og som samfunnet vårt skal målbære i tråd med fokuset på demokrati, likeverd, toleranse og menneskeverd. Utvalgets anbefaling om en progresjonsbeskrivelse i veiledningen til fagplanene, og en eksemplifisering av kompetanse på et avansert nivå, som hjelp til lærerne i arbeidet med å tilpasse undervisningen til elever med stort

læringspotensial, er noe vi deler og støtter. Dette er det viktig å få til på en instruktiv og konkret måte, slik at det kan bli et godt veiledningsverktøy for lærerne.

Økonomiske ressurser er ikke tilstede i det omfanget, i hvert fall ikke slik utvalget velger å definere det, som god nok til å løse oppgavene med å gi en tilpasset opplæring, også til elever med stort læringspotensial, uten at det blir tilført ekstra midler. Det blir, er vi redd, som å tro på julenissen. Alle tiltak som krever endrede organisasjonsformer og innhold, utløser ressurser, ellers vil det ikke bli utført. Det vanlige er en lærer, en klasse (stor), ett klasserom. Problemet er at da vil intensjonene og tiltakene som inneholder en del gode forslag ikke bli mulig å realisere.

Dette er et av hovedområdene der utvalget ikke har gjort jobben sin. Når det gjelder området Kunnskap, forskning og erfaring, har utvalget gode og konstruktive ideer til å utvikle og vedlikeholde et godt digitalt opplæringstilbud tilpasset målgruppen. Etter vår oppfatning er det ikke nødvendig å opprette egne institusjoner for å gjøre det, men bygge ut kapasiteten i allerede eksisterende institusjoner som leverer innspill, prosjekter, ideer og støttemateriell til grunn og videregående skoler. Det vil også sikre at man tar på alvor at det skal utvikles og forskes på områder som kommer alle elevgruppene til gode, uavhengig av kognitiv og motorisk læringspotensiale. På den måten vil en sikre at alle får del i en utvikling som kan inspirere og gi konstruktive bidrag til opplæringsløpet for alle elever og til hele mennesket.

I forhold til det tredje området kompetanse og undervisningspraksis, er det nevnt en del sentrale moment som bør være tilstede, også strukturmessig, for at det skal lykkes å utvikle en lokal forankret kompetanse som kan være en pådriver og som evner å identifisere elever med stort læringspotensial. Det som mangler er en kostnadsfaktor og vilje til å bruke mer penger, uten det er vi redd for at det blir nok en rapport med gode intensjoner uten mulighet til å omsette dette i god praksis.

Mvh

Utdanningsforbundet Lier

Dag Tore Kallåk

09.12.16